

Његован Рајић

Мали људи и високи руководиоци

Сајшира

У нашој земљи живе мали људи и високи руководиоци. Малих људи има много, а високих руководилаца и сувише. Високи руководиоци не могу да живе без малих људи, али мали људи би могли да живе без високих руководилаца. Тако мисле мали људи. Напротив високи руководиоци мисле да мали људи не би могли да живе без њихове сталне бригае о њима. Високи руководиоци се још нису сетили да питају мале људе шта је њихово мишљење.

Многи високи руководиоци су ишли у мале школе док су многи мали људи ишли у високе школе. Овај феномен наши стручњаци још увек нису успели да објасне, али се његове последице могу посматрати у свим областима наше друштвене делатности и нарочито у привреди.

Мали људи раде много а високи руководиоци конферишу. Свако ради према својим способностима (за ово видети теорију о комунистичком друштву где неће бити поделе рада, сви ће да раде све). Мали људи раде за мале плате док високи руководиоци не раде за плате. Они раде за добро малих љу-

ди. За ово имају висока примања (за ово не гледати теорију о комунистичком друштву). Учинак рада је код малих људи често врло висок. О учинку високих руководилаца није пристојно говорити (а и статистике ништа не пишу).

Кад мали људи лажу, они лажу на мало. Високи руководиоци не лажу уопште. Они држе говоре. Свако лаже како може. Кад мали људи краду, они краду на мало. Високи руководиоци уопште не краду они само узимају. Зато се високим руководиоцима не може судити за крађу. Сходно томе, високи руководиоци живе на високој ноzi, а мали људи живе на штакама.

Мали људи се зову још и „радни народ“. Ово име су високи руководиоци дали малим људима да би се знало ко ради а ко не ради. Израз нерадни народ не постоји, јер то није народ.

Заједничко име за мале људе и високе руководиоце је: другови. То је велика тековина наше револуције. Другови се ипак деле на другове и другове. То се пише исто, али се изговара друкчије, први имају наглашени акценат на

првом слогу, а други су без акцента. Другови са наглашеним акцентом се друже само са друговима са наглашеним акцентом. Другови без акцента се такође друже само са друговима без акцента. Ова поставка произилази из претходне. Другове са наглашеним акцентом зову још и „они“. Типична граматичка употреба овог облика, који не треба мешати са обичном личном заменицом трећег лица множине, јесте: „они раде шта хоће“. Овај облик, наравно, не треба употребљавати пред „њима“.

Било би ипак погрешно закључити да се другови са наглашеним акцентом или високи руководиоци никад не виђају са малим људима. Пре свега, мали људи виђају високе руководиоце на телевизији и у биоскопу. Високи руководиоци виђају мале људе на парадама, из даљине. На разним прославама мали људи и високи руководиоци се срећу чак и лично и то више пута годишње. Том приликом мали људи приређују банкете у част високих руководилаца и предају им цвеће. У знак захвалности високи руководиоци пружају малим људима руку. Онда се сви смешкају, мали људи много, а високи руководиоци мало, јер виде колико их мали људи много воле. Ови осмеси се затим фотографишу да би се цео народ смејао. На крају банкета високи руководиоци држе говоре у којима изражавају своју брига за мале људе. Тако мали људи знају да високи руководиоци мисле на њих, бар у својим говорима. Мали људи избегавају да мисле о високим руководиоцима. Од тога се добија чир у стомаку. После говора високих руководиоца сви пљескају. Мали људи високим руководиоцима, а

високи руководиоци сами себи. Високи руководиоци би много желели да то увек траје.

Приликом посета разним установама и поменутих свечаних банкета високи руководиоци се прерушавају у високе госте. Још нико није објаснио ко је ове госте позвао у гостовање и колико дуго ће они да гостују. Да се високи гости не би увредили, добро позната народна узречица сваког госта за три дана доста је промењена у „високог госта никад доста“.

Мали људи се хране врло нехигијенски, углавном хлебом, и то упркос тога што им високи руководиоци саветују да једу више меса, поврћа, воћа и колача. Тако, кад дође први у месецу многи мали људи навале на пекаре као марва, наједу се хлеба и после, наравно пате од горушице. Срећом, неколико дана после првог, ова горушица нестаје сама од себе. Али високи руководиоци се не брину само за исхрану малих људи већ и за оно што мали људи читају, пишу и мисле. Тако су некад, у доба трулих режима, радили душебрижници. Ову бригу мали људи не могу да забораве високим руководиоцима.

Не само у исхрани већ и у раду мали људи се неки пут понашају као деца. То се нарочито дешава кад се мали људи наљуте и обуставе рад упркос тога што им се плате смање за 30% (како не би патили од горушице). Онда се високи руководиоци очински наљуте и прете малим људима да ће их све послати на изабљивање у капиталистичке земље. Мали људи онда масовно умиру, од смеха. Преживели одлазе на рад у Западну Немачку. Фа-

брике се затварају и више не производе дефиците.

Фотографије високих руководилаца се појављују на првој страници наших новина. Од тога одумире наша штампа. Фотографије малих људи се појављују на претпоследњој страни у читуљи, кад мали људи умру. Од тога животари наша штампа.

Високи руководиоци верују да они верују у револуцију, али они не верују да у њу верују и мали људи. Зато се високи руководиоци праве као да верују да мали људи верују револуцију, како би мали људи поверовали да и високи руководиоци стварно верују у револуцију. Мали људи не верују да високи руководиоци верују у револуцију, али се праве као да верују да високи руководиоци верују у револуцију, како би високи руководиоци поверовали да и мали људи верују у револуцију. Тако сви верују и не верују. Овај феномен представља врхунско достигнуће нашег друштва.

Високи руководиоци верују да ће раст малих људи увек остати мали. Они су једини који у то верују.

* * *

Један од највећих приповедача и романсијера Канаде, Негован Рајић, рођен је 24. јуна 1923. године у Београду. Одмах после завршетка студија на Универзитету у Београду избегао је из земље, краће време провео у логорима у Италији и Немачкој, да би 1947. дошао у Француску, где је извесно време радио на радију. У Квебек – Канаду је допутовао је 1969. где се издржавао предајући математику у школи.

Обављајући новинарску делатност, почео је да се бави писањем, објављујући бројне приче и сатире. Дугогодишњи је сарадник српских новина у Лондону и Чикагу, а последњих неколико година штампа прилоге у српском часопису у Торонту „Људи говоре“ (уредник Радомир Батуран).

До сада је штампао романе:

„Ка другој обали, збогом Београде“, „Прича о псима“, „Седам ружа за пекарку“, „Речи старог блебетала“, „Национална казнена служба“.

Познати књижевни критичар Алексис Климов, говорећи о његовом роману „Људи кртице“ истиче хуманистичку идеју, овог романа: „не поклања се довољна пажња чињеници да тоталитаризам – а сама реч то сасвим јасно каже – укључује одиста све: као оне који имају користи од система, тако и жртве, присталице и противнике, обичне другове и обичне људе, као и дисиденте, маргиналце, странце.“

Темом логора, у свету бавили су се и Александар Солжењичин, Варлаам Шаламов, Анатолиј Марченко и код нас Драгослав Михаиловић, Данило Киш, Антоније Исаковић, Миодраг Булатовић, тако да нам је овај роман „исклизнутих људских савести“ близак.

Књиге Негована Рајића, штампане су у Канади, Србији, Француској и Немачкој. Добитник је бројних признања, од којих издвајамо: 1978. Награда у Француској за књигу „Људи кртице“; 1980. награда Аер Канаде, за књигу „Прича о псима“, 1984. награда Слободан Јовановић, Удружења српских књижевника у изгнанству.